

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 De pœna simoniaci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

AD QUARTVM dicendum, qd hypocrita non dat aliquid spirituale propter laudem, sed solum demonstrat, & simulando magis furtive surripit laudem humanam, quam emat. Vnde non videtur pertinere ad vitium simoniae.

ARTICVLVS VI.

Vtrum sit conueniens simoniae pena, ut priuetur eo, quod per simoniam acquisiuit.

AD SEXTVM sic procedit. Videtur, qd non sit conueniens simoniae pena, ut priuetur eo quod per simoniam acquisiuit. Simonia enim committitur ex eo, qd aliquis muneris interuentu spiritualia acquiruntur: sed quada sunt spiritualia, quae semel adepta non possunt amitti, sicut omnes characteres, qui per aliquam consecrationem imprimuntur. ergo non est conueniens pena, ut quis priuetur eo, quod simoniae acquisiuit.

¶ 1. Præ. Contingit quandoque, quod ille, qui est episcopus per simoniam adeptus, precipiat subdito, ut ab eo recipiat ordines, & videtur quod ei debeat obedire quadiu ab Ecclesia toleratur: sed nullus debet aliquid recipere ab eo, qui non habet potestatem conferendi. ergo episcopus non amittit episcopalem potestatem, si ea simoniae acquisiuit.

¶ 2. Præ. Nullus debet puniri pro eo, quod non est facti eo sciēte, & uolente, quia pena debet peccato, quod est uoluntarium, ut ex supra dictis patet. Contingit autem quadoq, qd aliquis simoniae consequitur aliquid spirituale procurantibus alijs, eo nesciente & nolente. ergo non debet puniri per priuationem eius, quod ei collatum est.

¶ 3. Præ. Nullus debet portare commodum de suo peccato: sed si ille qui consecutus est beneficium ecclesiasticum per simoniam, restitueret quod percepit, quandoq; hoc redundaret in utilitatem eorum, qui fuerunt simoniae participes, puta, quando praelatus, & totum collegium in simoniam consensit. ergo non semper est restituendum, quod per simoniam acquiruntur.

¶ 4. Præ. Quandoq; aliquis per simoniam in aliquo monasterio recipitur, & voti solene ibi facit, pro fitudo: sed nullus debet absolui ab obligatione voti propter culpam commissam. ergo non debet monachus, qd simoniae acquisiuit, amittere.

¶ 5. Præ. Exterior pena in hoc modo non infligitur pro interiori motu cordis, de quo soli? Dei est iudicare.

dicare: sed simonia committitur ex sola intentione, uel uoluntate, unde & per uoluntatem diffinitur, ut dictum est. ergo non debet aliquis priuari eo, quod simoniae acquisiuit.

¶ 7. Præ. Multo maius est promoueri ad maiora, quam in susceptis permanere: sed quandoque simoniae ex dispensatione promouetur ad maiora. ergo non semper debent susceptis priuari.

SED CONTRA est, quod dicitur * 1. q. 1. c. Si quis episcopus. Qui ordinatus est, nihil ex ordinatione, uel promotione quae est per negotiationem facta, proficiat: sed sit alienus a dignitate, uel sollicitudine, quam pecunijs acquisiuit.

RESPON. Dicendum, quod nullus potest licite retinere id, quod contra uoluntatem domini acquisiuit, puta, si aliquis dispensator de rebus domini sui daret alicui contra uoluntatem, & ordinationem domini sui, ille qui acciperet, licite retinere non posset. Dominus autem, cuius ecclesiarum praelati sunt dispensatores, & ministri, ordinauit ut spiritualia gratis darentur, secundum illud Math. 10. Gratis accepistis, gratis date. Et ideo qui muneris interuentu spiritualia quaerit, acquiritur, ea licite retinere non potest. Insuper autem simoniae tantum uendentes, quam ementes spiritualia, aut et mediatores, alijs poenis puniuntur scilicet infamia, & depositione, si sint clerici: & excommunicatione, si sint laici, ut habetur * 1. q. 1. c. Si quis episcopus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ille qui simoniae recipit sacrum ordinem, recipit quidem characterem ordinis propter efficaciam sacramenti, non tamen recipit gratiam, neque ordinis executionem, eo quod quasi furtive suscepit characterem contra principalis domini uoluntatem: & ideo est ipso iure suspensus & quod ad se, ut de executione sui ordinis se non intromittat, & quod ad alios, ut si nullus ei communicet in ordinis executione siue sit peccatum eis publicum, siue occultum. Nec potest repetere pecuniam, quam turpiter dedit, licet alius iniuste detineat. Si uero sit simoniacus, quia contulit ordinem simoniae, uel quia dedit, uel recepit beneficium simoniae, uel fuit mediator simoniae: si est publicum, est ipso iure suspensus & quod ad se, & quod ad alios: sed quando est occultum, est suspensus ipso iure quod ad se tantum, non autem quod ad alios.

AD SECVNDVM dicendum, quod nec propter preceptum eius, nec etiam

beneficio simoniace mente acquisito. Et est textus juris extra, de simonia cap. Mandat: unde auctor responsionem hanc accipit. Pro parte uero negatiua est ratio, quia regula generalis est, quod quando tam dare, quam accipere aliquod temporale est iniustum, non potest sic acquisitum retineri cum bona conscientia, ut patet superius in q. 3. art. 7. Constat autem quod in acquisitione ex mente simoniaca, utrimque tara dare quam accipere est iniustum: quia ille illicite ex mere simoniaca dat beneficium, seu pecuniam, seu obsequium sine omni pacto, & ille iniuste recipit id quod similiter mente simoniaca recipit. Ergo nullum taliter acquisitum potest retineri cum bona conscientia.

Et confirmatur, quia mirabile ualde apparet stare simoniae in tali utrimque integritate, puta quia episcopus principaliter propter ipse habet de pecunia daret clerico beneficium, qui est paratus est dare pecuniam episcopo principaliter propter beneficium, & sine omni pacto sequitur consensus utrimque effectus: in hoc & simili casu mirabile iniquum est, quod episcopus teneatur non retinere pecuniam acceptam, quia si moniaca accepit, & clericus possit retinere beneficium, cum magis clericus poterit donare pecuniam, ut pote ueris pecuniae dominus. Episcopus beneficium, ut pote dispensator tantum beneficiorum.

Et confirmatur, quia quemadmodum uirgarius mentalis tenetur ad restitutionem, si cognoscit quod minus sibi a mutuario oblatum non sponte, sed quasi uisuras soluedo datur, sine omni tamen conuentione, non minus simoniacus mentalis cognoscens beneficium, uel pecuniam sibi simoniace dari, quamuis sine omni conuentione, tenetur restituere, seu non retinere taliter receptam.

Ad hoc dubium, quod distinguendo dicitur, quod in simoniaco, qui per

beneficio simoniaca mente acquisito. Et est textus juris extra, de simonia cap. Mandat: unde auctor responsionem hanc accipit. Pro parte uero negatiua est ratio, quia regula generalis est, quod quando tam dare, quam accipere aliquod temporale est iniustum, non potest sic acquisitum retineri cum bona conscientia, ut patet superius in q. 3. art. 7. Constat autem quod in acquisitione ex mente simoniaca, utrimque tara dare quam accipere est iniustum: quia ille illicite ex mere simoniaca dat beneficium, seu pecuniam, seu obsequium sine omni pacto, & ille iniuste recipit id quod similiter mente simoniaca recipit. Ergo nullum taliter acquisitum potest retineri cum bona conscientia.

Et confirmatur, quia mirabile ualde apparet stare simoniae in tali utrimque integritate, puta quia episcopus principaliter propter ipse habet de pecunia daret clerico beneficium, qui est paratus est dare pecuniam episcopo principaliter propter beneficium, & sine omni pacto sequitur consensus utrimque effectus: in hoc & simili casu mirabile iniquum est, quod episcopus teneatur non retinere pecuniam acceptam, quia si moniaca accepit, & clericus possit retinere beneficium, cum magis clericus poterit donare pecuniam, ut pote ueris pecuniae dominus. Episcopus beneficium, ut pote dispensator tantum beneficiorum.

Et confirmatur, quia quemadmodum uirgarius mentalis tenetur ad restitutionem, si cognoscit quod minus sibi a mutuario oblatum non sponte, sed quasi uisuras soluedo datur, sine omni tamen conuentione, non minus simoniacus mentalis cognoscens beneficium, uel pecuniam sibi simoniace dari, quamuis sine omni conuentione, tenetur restituere, seu non retinere taliter receptam.

Ad hoc dubium, quod distinguendo dicitur, quod in simoniaco, qui per

beneficio simoniaca mente acquisito. Et est textus juris extra, de simonia cap. Mandat: unde auctor responsionem hanc accipit. Pro parte uero negatiua est ratio, quia regula generalis est, quod quando tam dare, quam accipere aliquod temporale est iniustum, non potest sic acquisitum retineri cum bona conscientia, ut patet superius in q. 3. art. 7. Constat autem quod in acquisitione ex mente simoniaca, utrimque tara dare quam accipere est iniustum: quia ille illicite ex mere simoniaca dat beneficium, seu pecuniam, seu obsequium sine omni pacto, & ille iniuste recipit id quod similiter mente simoniaca recipit. Ergo nullum taliter acquisitum potest retineri cum bona conscientia.

Et confirmatur, quia quemadmodum uirgarius mentalis tenetur ad restitutionem, si cognoscit quod minus sibi a mutuario oblatum non sponte, sed quasi uisuras soluedo datur, sine omni tamen conuentione, non minus simoniacus mentalis cognoscens beneficium, uel pecuniam sibi simoniace dari, quamuis sine omni conuentione, tenetur restituere, seu non retinere taliter receptam.

Ad hoc dubium, quod distinguendo dicitur, quod in simoniaco, qui per

beneficio simoniaca mente acquisito. Et est textus juris extra, de simonia cap. Mandat: unde auctor responsionem hanc accipit. Pro parte uero negatiua est ratio, quia regula generalis est, quod quando tam dare, quam accipere aliquod temporale est iniustum, non potest sic acquisitum retineri cum bona conscientia, ut patet superius in q. 3. art. 7. Constat autem quod in acquisitione ex mente simoniaca, utrimque tara dare quam accipere est iniustum: quia ille illicite ex mere simoniaca dat beneficium, seu pecuniam, seu obsequium sine omni pacto, & ille iniuste recipit id quod similiter mente simoniaca recipit. Ergo nullum taliter acquisitum potest retineri cum bona conscientia.

Et confirmatur, quia quemadmodum uirgarius mentalis tenetur ad restitutionem, si cognoscit quod minus sibi a mutuario oblatum non sponte, sed quasi uisuras soluedo datur, sine omni tamen conuentione, non minus simoniacus mentalis cognoscens beneficium, uel pecuniam sibi simoniace dari, quamuis sine omni conuentione, tenetur restituere, seu non retinere taliter receptam.

Art. 1. Eius quatuor.

1. q. 1. cap. Si quis episcopus.

1. q. 1. c. Si quis episcopus sumitur ex Concilio Calced. can. 2.

volens ementes licite illa possidere illisq; frui, quam si vendidit...

dis executione, & tenetur restituere beneficium, quod est concessum...

AD QUARTVM dicendum, quod penitentia, vel possessio, vel fructus simoniace accepti, debent restitu...

AD QUINTVM dicendum, quod si aliqui sunt in monasterio simoniace recepti, debent abrenunciare...

AD SEXTVM dicendum, quod ad Deum sola voluntas facit simoniacum...

Atis, quamvis nota sibi, ut priuata est persona, seu ad partem: quoniam princeps est agens voluntarium...

la intentione poenitere. AD SEPTIMVM dicendum, quod dispensare cum eo qui est beneficiarius...

QVAESTIO CI.

De pietate, in quatuor articulos diuisa.

DEINDE post religionem considerandum est de pietate, cuius opposita uirtus est impietas...

- Primo, Ad quos pietas se extendat. Secundo, Quid per pietatem aliquibus exhibeatur. Terrio, Vtrum pietas sit specialis uirtus. Quarto, Vtrum religionis obiectus sit pietatis officium...

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum pietas se extendat ad determinatas personas aliquorum hominum.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod pietas non se extendat ad determinatas personas...

Super Questionis centosime prime Articuluu primu.

IN art. 1. q. 101. in responsione ad secundum, aduerte, quod non inueniuntur opera misericordiae, & Deum extensum...

3. dist. 33. q. 2. 3. art. 4. q. 1. cor. & ad se ennd. Et 1. Tim. 4. lec. 2. Lib. 10. ca. 1. a medio, tom. 5.